

УДК 376.36:81'23

Дар'я Миколаївна СУПРУН,

доцент кафедри спеціальної психології та медицини

Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (м. Київ),

кандидат психологічних наук, доцент

ВОЛОНТЕРСЬКА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Проаналізовано досвід із організації волонтерської практики студентів – майбутніх психологів. Описано форми, методи та засоби організації даного виду позааудиторної роботи сучасного ВНЗ. Розкрито організаційно-методичні засади волонтерської практики як важливої складової професійної умілості. Висвітлено приклади сучасного педагогічного досвіду із взаємодії профілюючих кафедр та базових спеціальних навчальних закладів в питаннях організації різних видів волонтерської практики студентів. Розкрито сутність волонтерської практики студентів в різного типу спеціальних реабілітаційних закладів.

Реалії швидкоплинного сучасного світу вимагають професійного спрямування всіх видів навчальної та позааудиторної роботи, це викликане необхідністю врахування запитів життя. Особливої гостроти дане питання набуло в час сучасного загострення суспільно-політичної ситуації у державі. Психолог, як ніхто інший має адаптивно реагувати на ситуацію у соціумі. Варто зазначити, що в наш час виникає нагальна потреба надання консультативної допомоги особам, які постраждали в результаті виникнення кризових ситуації в окремих регіонах нашої держави.

Пропедевтична волонтерська (безвідривна) практика входить в структуру навчально-виховного процесу вищого навчального закладу і має забезпечувати подальше закріплення та поглиблення отриманих студентами теоретичних знань, набуття і вдосконалення професійних вмінь та навичок, залучення їх до практичної діяльності, вироблення основ професійного мислення, закріплення мотивації до практичної сфери діяльності. Волонтерська практика є першим етапом у сходженні майбутнього фахівця до основ професійної умілості на засадах індивідуальної роботи з клієнтами різнопрофільних корекційно-реабілітаційних центрів. Завершення проходження волонтерської практики має наблизити студента до входження в кадровий резерв реабілітаційних центрів різного спрямування.

До методичних здобутків необхідно віднести й ґрунтовну нормативну базу проведення зазначеного виду навчальної практики, яка орієнтує на усвідомлення керівниками практики та студентами сутності

головної мети волонтерської практики, визначеної як безпосередня участь студентів у реалізації основних форм діяльності практичних психологів: психодіагностичної, прогностичної, профорієнтаційної, корекційно-виховної, консультаційної, просвітницької, науково-дослідницької тощо.

Методистами із числа викладачів та наставниками із колективу відповідного закладу мають бути чітко виділені основні завдання цього виду навчальної діяльності, спрямовані на досягнення зазначеної практичної мети. Серед них, насамперед, доцільно назвати такі:

- ознайомити студентів з особливостями і принципами роботи реабілітаційних центрів.

- сформувати у студентів професійні практичні навички.

- закріпити теоретичні знання.

- сформувати вміння: надавати практичну допомогу постраждалим особам та членам їх родин; оцінювати з практичної точки зору можливість використання нормативно-правових документів для задоволення потреб клієнтів; формувати бачення перспектив розвитку корекційного потенціалу клієнта [2, с. 45].

Практична робота починається із того, що за кожною базою практики чи конкретним клієнтом закріплюються студенти-волонтери. Студенти проходять не менше ніж два види практики в корекційно-реабілітаційному закладі: загально-ознайомчу та індивідуальну. Кращий педагогічний досвід орієнтує нас на проведення трьох етапів волонтерської практики: підготовчий, основний, заключний. В межах підготовчого етапу проходить настановча конференція. На основному етапі відбувається закріплення студентів за базовими закладами, що здійснюють корекційно-реабілітаційну роботу, комплексне ознайомлення із структурою та роботою колективу, закріплення практиканта за клієнтом, складання плану індивідуальної роботи із ним. На заключному етапі педагог скеровує студента на оформлення звітної документації. Підсумки проходження практики здійснюються на звітній конференції з питань проходження волонтерської практики, яку проводить відповідна профільююча кафедра. З метою посилення відповідальності й підготовки студента до проходження наступних видів навчальної практики, кожна кафедра факультету розробила усталені форми звітності студентів про практику. До них належать: звіт студента-волонтера про проходження практики; індивідуальний щоденник волонтера; анкета базового корекційно-реабілітаційного закладу; психолого-педагогічна характеристика клієнта; відгук з базового корекційно-реабілітаційного закладу.

Особливого значення проведення волонтерської практики набуває для підвищення мотиваційного рівня опанування основами майбутньої

професії. Досвід засвідчує, що цей вид діяльності студента сприяє зростанню рівня сформованості конструктивних проєкційних, гностичних, організаторських і комунікативних умінь необхідних для їх майбутнього фахового становлення. Цьому сприяє вся атмосфера спеціального корекційно- реабілітаційного закладу. Студенти поступово долучаються до всіх сфер життя колективу. Щоденна праця із клієнтами центру, спілкування із їхніми батьками, психологами сприяє «зануренню» студента в атмосферу життя колективу. Позитивним чинником є й зустрічі із досвідченими волонтерами, які діляться своїм досвідом із молодими колегами [2, с. 57]. Накопичений досвід проведення різних форм практики в широкій мережі навчальних закладів та корекційно-реабілітаційних центрів засвічує, що більшість студентів опанувала технологіями практичної роботи в її єдності із теоретичним компонентом свого фаху.

В межах проведення різноманітних міжвузівських наукових студентських зібрань ми прагнемо організувати проведення дискусій із студентами молодших курсів інших вищих навчальних закладів з питань всебічного аналізу досвіду волонтерської роботи. Приклади питань дискусії: «Нормативно-правова база сучасного корекційно-реабілітаційного центру»; «Права та обов'язки сучасного волонтера в у мовах загального соціального загострення»; «Порівняльний аналіз вітчизняного та зарубіжного волонтерського руху»; «Майбутнє вітчизняного та світового волонтерського руху» тощо.

Окреслення головних питань із організації волонтерської практики студентів-психологів, дає нам підстави для ствердження, що вища педагогічна школа має досить широкий потенціал із розробки різних видів навчальної практики студентів. Принагідно зазначимо, що не дивлячись на те, що волонтерська навчальна практика студентів-психологів є досить усталеною формою навчальної роботи, разом із тим вона потребує постійної модернізації із врахуванням вимог часу.

Список бібліографічних посилань

1. Синьов В. М., Пометун О. І., Кривуша В. І., Супрун М. О. Основи теорії виховання: навч. посіб. Київ: Леся, 1997. 140 с.
2. Наскрізна програма практики студентів/Колесник І. П., Пюнківська Г. С., Руденко Л. О. та ін. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 34 с.

Отримано 02.02.2017